

دستورالعمل اجرایی نهضت آموزش خط بریل مبتنی بر بسته تحولی مدرسه انطباقی

معاونت برنامه ریزی آموزشی و توانبخشی

مرداد ۹۹

خط بعنوان یکی از ابتدایی ترین وسایل ارتباطی است که نوع بشر آن را اختراع نموده است و استفاده از این موهبت نیز حق مسلم تمامی افراد جامعه می باشد. لذا فراهم آوردن بستر استفاده از این امکان، از ضروریاتی است که مسئولین جامعه و متولیان امر آموزش و پرورش باید بدان توجه خاص نمایند. در این میان دانش آموزان با آسیب بینایی نیز از این امر مستثنی نمی باشند. بدین منظور و در راستای اجرای بسته تحولی مدرسه انطباقی، فعالیت با عنوان "نهضت آموزش خط بریل" توسط سازمان طراحی شد. لذا با توجه به شرایط موجود و شیوع ویروس کرونا سازمان در نظر دارد کارگاه آموزش خط بریل را توسط مدرسان استانی و به صورت مجازی برگزار نماید. قرار است طی برنامه فوق تمامی معلمان دانش آموزان گروه آسیب دیده بینایی که آشنایی کافی به خط بریل ندارند، معلمان دانش آموزان چند معلولیتی (همراه با آسیب بینایی) و والدین دانش آموزان با آسیب بینایی که توانایی فراگیری خط بریل را دارند، تحت پوشش این طرح قرار گیرند.

اهداف:

- افزایش اطلاعات فراگیران در زمینه نحوه برقراری ارتباط و مواجهه با افراد آسیب بینایی
- آشنایی با ویژگی‌های روان شناختی افراد با آسیب بینایی
- آشنایی با میزان تأثیرات آسیب بینایی و انواع آن بر شرایط روحی و روانی این افراد
- توجه به شأن و کرامت انسانی افراد با آسیب بینایی
- کمک به دانش آموزان برای کسب استقلال و حضور موفق در جامعه
- تربیت و افزایش نیروهای متخصص در حوزه آموزش افراد با آسیب بینایی (خط بریل)

- هماهنگی روش ها و محتوای آموزش خط بریل در سراسر کشور و ارتقاء سطح کیفی آموزش این خط
- افزایش اطلاعات فراگیران در زمینه روش های تربیت و تقویت حواس با تأکید بر حس لامسه
- آشنایی با ساختار و چارچوب خط بریل
- آشنایی با خواندن و نوشتن خط بریل فارسی در گام نخست
- آشنایی با تجهیزات نوشتار خط بریل
- مرتفع ساختن چالش های موجود همکاران در زمینه آموزش خط بریل در سطح مدارس

شرایط فراگیران :

- ۱- معلمان دانش آموزان با آسیب بینایی که به خط بریل آشنایی کافی ندارند.
- ۲- معلمان دانش آموزان چند معلولیتی (همراه با آسیب بینایی)
- ۳- والدین دانش آموزان با آسیب بینایی (که توانایی فراگیری خط بریل را دارند).

وظایف اداره آموزش و پرورش استثنایی استان:

- ۱- برنامه ریزی جهت برگزاری کارگاه های آموزشی به صورت استانی
- ۲- تشکیل کارگروه اجرایی حداکثر ۳ نفر (ضروری است یکی از اعضای کارگروه مسلط بر IT باشد).
- ۳- معرفی اعضای کارگروه اجرایی به سازمان (تا تاریخ ۹۹/۵/۲۵)
- ۴- شناسایی فراگیران براساس برش استانی در ۲ گروه معلمان و والدین

۵- ارسال لینک کلاس کارگاه (۲ هفته قبل از برگزاری کارگاهها به سازمان)

۶- ارسال فهرست اسامی فراگیران شرکت کننده در کاربرد پیوست (۲ هفته قبل از برگزاری کارگاهها به

سازمان)

۷- ارسال فهرست اسامی فراگیران شرکت کننده در کاربرد پیوست (۲ هفته قبل از برگزاری کارگاهها به

سازمان)

۷-۱ - بلامانع بودن افزایش سهمیه تعیین شده در صورت استقبال فراگیران

۸- وجاهت قانونی برگزاری کارگاه منوط به ارسال فهرست اسامی فراگیران در موعد مقرر به سازمان

۹- ارسال اسامی و میزان ساعت آموزش اساتید به سازمان به تفکیک فراگیران (۲ هفته قبل از برگزاری

کارگاهها)

۹-۱- استان هایی که فاقد مدرس می باشند از سوی سازمان مدرس به آنها معرفی می گردد.

۱۰- دریافت مجوز از سازمان در صورت تغییر در مدرسین کارگاه

۱۱- ایجاد تمهیدات لازم جهت برگزاری کلاسهای غیر حضوری

تبصره : در صورت عدم دسترسی اساتید و فراگیران به امکانات آموزش مجازی ایجاد تمهیدات لازم به

منظور حضور آنان در ادارات آموزش و پرورش استثنایی / مدارس استثنایی جهت برگزاری کارگاهها

۱۲- ایجاد تمهیدات لازم جهت آموزش اساتید به منظور بهره برداری از نرم افزار / سامانه آموزش مجازی

۱۳- ضبط محتوای کلاس و ارسال آن برای فراگیران و سازمان

۱۴- نظارت بر حضور و غیاب فراگیران در طول زمان برگزاری کلاس در هر جلسه

۱۵- نظارت و ارزیابی عملکرد مدرسین

۱۶- نظارت بر برگزاری ارزیابی نهایی از فراگیران

۱۷- ایجاد تمهیدات لازم جهت برگزاری آزمون نهایی به صورت حضوری (در وضعیت زرد) با رعایت پرتکل های بهداشتی و جلوگیری از ازدحام فراگیران

۱۷-۱- در صورت تداوم وضعیت قرمز در استان، تا پایان دی ماه سال ۱۳۹۹ آزمون نهایی به صورت مجازی برگزار گردد.

۱۷-۲- در صورت تمایل استان جهت برگزاری کارگاهها بصورت حضوری، مسئولیت برگزاری این کارگاهها برعهده اداره آموزش و پرورش استثنایی استان و با هماهنگی ستاد کرونا استان می باشد.

۱۸- صدور گواهی حضور فراگیران

۱۹- ارسال گزارش جامع از برگزاری کارگاهها پس از پایان هر کارگاه به سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور (کاربرگ مربوط متعاقبا از سوی سازمان ارسال می گردد).

۲۰- مسئولیت نظارت بر حسن اجرای فرایند برگزاری کارگاهها برعهده رئیس اداره آموزش و پرورش استثنایی استان می باشد.

شرایط اجرا:

- ۱- آموزش محتوای کارگاه، بر اساس سرفصلهای ارسالی سازمان
- ۲- ارسال محتوای کارگاه به صورت فایل pdf برای فراگیران قبل از برگزاری کارگاه
- ۳- ارسال محتوای تدوین شده بر اساس بودجه بندی هفتگی به سازمان جهت تایید نهایی
- ۴- برگزاری کارگاه مطابق با برش استانی تعیین شده از سوی سازمان
- ۵- برگزاری ۲ کارگاه هر کارگاه به میزان ۴۰ ساعت (۳۰ ساعت غیرحضوری و ۱۰ ساعت حضوری)

۱-۵- در کلاسهای غیرحضوری مباحث نظری و مبانی علمی آشنایی با آسیب بینایی و آموزش خط بریل مورد اشاره قرار گیرد و در کلاسهای حضوری فعالیت های عملی در حوزه خواندن و نوشتن خط بریل و آشنایی با تجهیزات مرتبط و نحوه کاربرد آن مورد اشاره قرار گیرد.

۶- برگزاری کارگاه ۲ روز در هفته و هر جلسه به میزان حداکثر ۴ ساعت (در مجموع هر هفته ۸ ساعت)

۱-۶- زمان کلاسهای آموزش والدین می تواند ۲ ساعت در هر جلسه و در مجموع ۴۰ ساعت برگزار گردد.

۷- برگزاری کلاسها در فاصله زمانی ۲ تا ۳ روز به منظور ایجاد فرصت کافی جهت تمرین و تکرار مباحث

ارائه شده توسط فراگیران

* لازم به ذکر است صدور ابلاغ، حق الزحمه مدرسان و کارگروه اجرایی برعهده سازمان می باشد.

سرفصل‌های آموزش خط بریل

سرفصل کارگاه آموزشی " نهضت آموزش خط بریل " (ویژه معلمان)

- فرآیند بینایی

-تعریف و طبقه بندی اختلالات بینایی

-شایع ترین علل آسیب بینایی و بیماریهای شایع چشمی

- تعریف نابینا و کم‌بینا

-نابینای آموزشی

- بینایی کنشی

- ارزیابی و تشخیص معلولیت بینایی

-میدان بینایی

-تمییز بینایی

-رنگ بینی

- اختلالات دیداری

-ادراک دیداری

- جهت یابی و تعقیب چشمی

- حافظه دیداری

- آشنایی با عملکرد بینایی دانش‌آموزان در یادگیری و تحول

-ویژگیهای روانی و رفتاری افراد با آسیب بینایی

-تحول شناختی

-تحول زبان

-تجسم فضایی (نقشه شناختی)

- تحول مهارتهای عاطفی - اجتماعی

- سازگاری اجتماعی

- مهارتهای ارتباطی

- مهارتهای حسی حرکتی

- تربیت و تقویت حواس (شنوایی، حرکتی لمسی و.....)

- اهمیت یادگیری چند حسی

- آسیب (اختلالات) گیرنده‌های لمسی

- فرایند یادگیری (حرکتی - ادراکی)

- مراحل رشد

- مراحل آموزش - یادگیری و رسیدن به سطح یادگیری شناختی

- ارزیابی کودک

- برنامه انفرادی شده مبتنی بر نیاز و توانایی کودک

- نمونه‌هایی از تمرینات و بازی‌های مهارت توازن

- نمونه‌هایی از تمرینات و بازی‌های مهارت تن آگاهی

- نمونه‌هایی از تمرینات و بازی‌های مهارت آگاهی فضایی

- نمونه‌هایی از تمرینات و مهارتی "تن آگاهی و نقش اندامها"

- نمونه‌هایی از تمرینات ادراک جنبشی - لمسی

- نمونه‌هایی از تمرینات هماهنگی چشم و دست و پا و اهداف آن

- عملکرد مغز در آموزش خط بریل

- آموزش خط بریل (مقدماتی)

-فارسی (خواندن و نوشتن)

-ریاضی

سرفصل کارگاه آموزشی " نهضت آموزش خط بریل ویژه والدین "

- فرآیند بینایی

-تعریف و طبقه بندی اختلالات بینایی

-شایع ترین علل آسیب بینایی و بیماریهای شایع چشمی

- تعریف نابینا و کم‌بینا

-نابینای آموزشی

- بینایی کنشی

-ارزیابی و تشخیص معلولیت بینایی

-میدان بینایی

-نمییز بینایی

-رنگ بینی

- اختلالات دیداری

-ادراک دیداری

- جهت یابی و تعقیب چشمی

- حافظه دیداری

- آشنایی با عملکرد بینایی دانش‌آموزان در یادگیری و تحول

-ویژگیهای روانی و رفتاری افراد با آسیب بینایی

-تحول شناختی

-تحول زبان

-تجسم فضایی (نقشه شناختی)

- تحول مهارتهای عاطفی- اجتماعی

- سازگاری اجتماعی

- مهارتهای ارتباطی

- مهارتهای حسی حرکتی

- تربیت و تقویت حواس (شنوایی، حرکتی لمسی و.....)

- آموزش دانش‌آموزان نابینا و کم‌بینا

- آموزش خط بریل (مقدماتی)

-فارسی (خواندن و نوشتن)

برش استانی "نهضت آموزش خط بریل" بر اساس تفکیک تعداد شرکت کنندگان

ردیف	استان	تعداد معلمان دانش آموزان با آسیب بینایی	تعداد والدین دانش آموزان با آسیب بینایی	جمع کل به نفر
۱	آذربایجان شرقی	۲۵	۱۵	۴۰
۲	آذربایجان غربی	۱۳	۷	۲۰
۳	اردبیل	۱۳	۷	۲۰
۴	اصفهان	۲۵	۱۵	۴۰
۵	البرز	۲۵	۱۵	۴۰
۶	ایلام	۱۳	۷	۲۰
۷	بوشهر	۱۳	۷	۲۰
۸	چهارمحال بختیاری	۱۳	۷	۲۰
۹	خراسان جنوبی	۲۰	۱۰	۳۰
۱۰	خراسان رضوی	۳۰	۱۵	۴۵
۱۱	خراسان شمالی	۲۰	۱۰	۳۰
۱۲	خوزستان	۲۵	۱۵	۴۰
۱۳	زنجان	۲۵	۱۵	۴۰
۱۴	سمنان	۲۰	۱۰	۳۰
۱۵	سیستان و بلوچستان	۲۰	۱۰	۳۰
۱۶	شهر تهران	۳۰	۱۵	۴۵
۱۷	شهرستان‌های تهران	۲۵	۱۵	۴۰
۱۸	فارس	۲۵	۱۵	۴۰
۱۹	قزوین	۲۰	۱۰	۳۰
۲۰	قم	۲۰	۱۰	۳۰
۲۱	کردستان	۱۳	۷	۲۰
۲۲	کرمان	۲۵	۱۵	۴۰
۲۳	کرمانشاه	۲۰	۱۰	۳۰
۲۴	کهگیلویه و بویراحمد	۱۳	۷	۲۰
۲۵	گلستان	۲۵	۱۵	۴۰
۲۶	گیلان	۱۳	۷	۲۰
۲۷	لرستان	۱۳	۷	۲۰
۲۸	مازندران	۲۰	۱۰	۳۰
۲۹	مرکزی	۲۰	۱۰	۳۰
۳۰	هرمزگان	۲۰	۱۰	۳۰
۳۱	همدان	۲۰	۱۰	۳۰
۳۲	یزد	۲۰	۱۰	۳۰
جمع کل				۱۰۰۰